

1917. כניסת גנרל אלנבי דרך שער יפו לירושלים. אוסף המושבה האמריקאית, מלון אמריקן קולוני, ירושלים.

התפתחויות בדרך אל מדינת היהודים

חייו הציונים של הרצל היו קצרים מאד. מאז החל לפעול למען ייסוד המדינה וכינוס הקונגרס הציוני הראשון בשנת 1897 והקונגרסים אחריו בהם הוקמו המוסדות הציונים, חלפו 5 שנים. בשנת 1904 התגלתה אצלו דלקת ריאות וכעבור 3 ימים נפטר.

לאחר מותו כל המוסדות שייסד בקונגרסים המשיכו לפעול במטרה אחת: גידול התושבים על-ידי חיזוק גלי עליית יהודים מהגולה במגבלות המציאות הקיימת: תחילה של האימפריה העות'מנית עד סיום מלחמת העולם הראשונה בשנים 1914-1918 עם כניעת הצבא הטורקי. בדצמבר 1914 גירשו הטורקים את היהודים מיפו ומתל-אביב באוניה למצרים. בשנת 1917 החלו בתוכניות גירוש היהודים תושבי ירושלים והמושבות. דוד בן גוריון, יצחק בן צבי, ישראל ומניה שוחט מראשי "השומר" גורשו אף הם. היו חילוקי דעות בין מנהיגי היהודים: שיטתו של וייצמן פעלה למתן הצהרת בלפור. ז'בוטינסקי לעומתו פעל להקמת "הגדודים העבריים".

בין בריטניה וצרפת נחתם הסכם על חלוקת הארץ, שכללה את עבר הירדן, עיראק, סוריה ופלשתינה, הסכם שלא התחשב כלל ברצון התושבים. הבריטים הבטיחו הבטחות שווא לצרפתים, ליהודים ולערבים, שגרמו למלחמות בין היהודים ובין הערבים עד הקמת המדינה ואחריה.

המנדט הבריטי

במהלך 1917 נכנס הצבא הבריטי בדרום הארץ ובמרכז, המשיך צפונה וכבש את כולה מקיץ 1918. ביולי 1920 החל ממשל אזרחי בריטי ובספטמבר 1922 קיבל את המנדט ("יפוי כוח) מ"חבר הלאומים" על ארץ ישראל להקמת בית לאומי ליהודים ברוח הצהרת בלפור. הבריטים היו אמורים לעודד עליית יהודים והקצאת קרקעות מדינה להתיישבותם. אולם יישום המטרה היה רחוק מהמציאות.

היהודים, כפי שהוחלט בקונגרס הציוני החמישי, בו הוטל על "הקרן הקיימת לישראל" הארגון לרכוש קרקעות להתיישבות יהודית וליישב בהן יהודים המגיעים לארץ בגלי העלייה, היה רצון טוב להצליח. אולם הקשיים שהעמידה האימפריה העות'מאנית, תקופת מלחמת העולם הראשונה ותוצאותיה, כיבוש הארץ כולה על ידי האנגלים וחלוקתה, כאמור בלי להתחשב בתושביה - יהודים וערבים - כל אלה האיטו את פעולתה.

מצד שני, סירוב הערבים לגידול מספר התושבים היהודים על-ידי גלי עלייה ובכך להפוך למיעוט, וסירובם לרכישת קרקעות להתיישבות היהודים, היווה גורם למאבקים קשים.

1917. כניסת האנגלים דרך שער יפו לירושלים. מתוך תצלומי התערוכה "המושבה האמריקאית" במחזיאון ישראלי לצילום, גן התעשייה תל-חי

